

Международни
стандарты и
предизвикателства пред
правосъдието,
съобразено с интересите
на детето, и работата на
УНИЦЕФ

Любомир Крилчев

16 юли, 2025

Програма #Преосмисляне на правосъдието за деца

Всяко дете...

Шестте ключови политики са:

- взаимосвързани и взаимодопълващи се
- Формулирани комуникативно
- не са чеклист

В основата на #Преосмисляне на правосъдието за деца стои:

- Призив за защита на децата от задържане във всичките му форми
- Призив за гарантиране на достъп до правосъдие за всички деца, включително чрез:
 - Правно овластяване
 - Недопускане на дискриминация
 - Включване на деца с личен опит в системата на правосъдие
 - Подходи, ориентирани към жертвите
 - Механизми и съдилища, съобразени с възрастта и пола на децата

Лишаване от свобода

410 000 са *de jure* лишени от свобода, всяка година

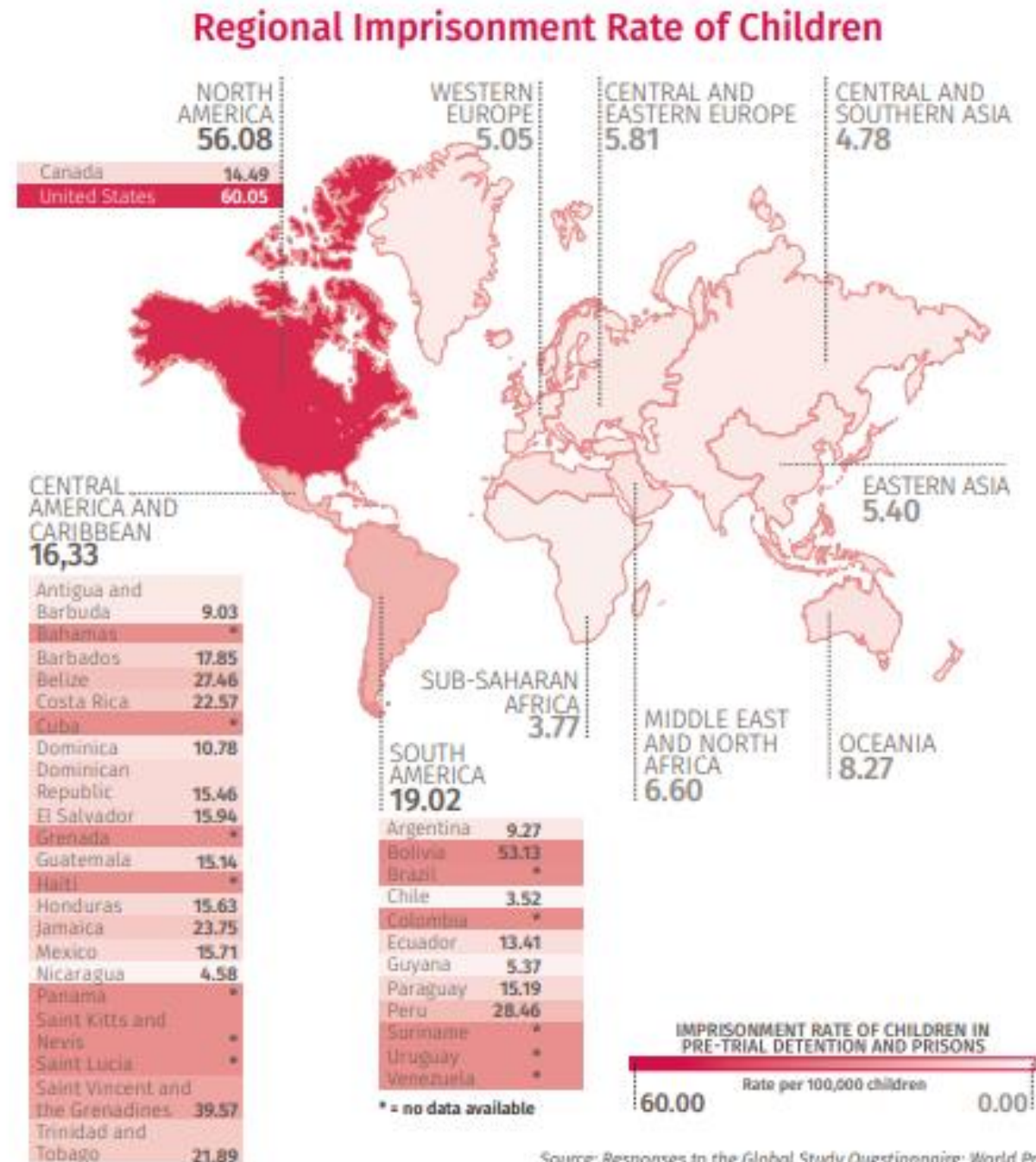
1,41 млн. са лишени от свобода *de facto* лишени от свобода в процеса на правораздаване, включително в центрове за задържане и затвори, или в полицията

УНИЦЕФ изчислява, че през 2024 година малко повече от 259 000 деца са задържани в световен мащаб.

В региона на Европа и Централна Азия броят на задържаните деца се оценява на 18100.

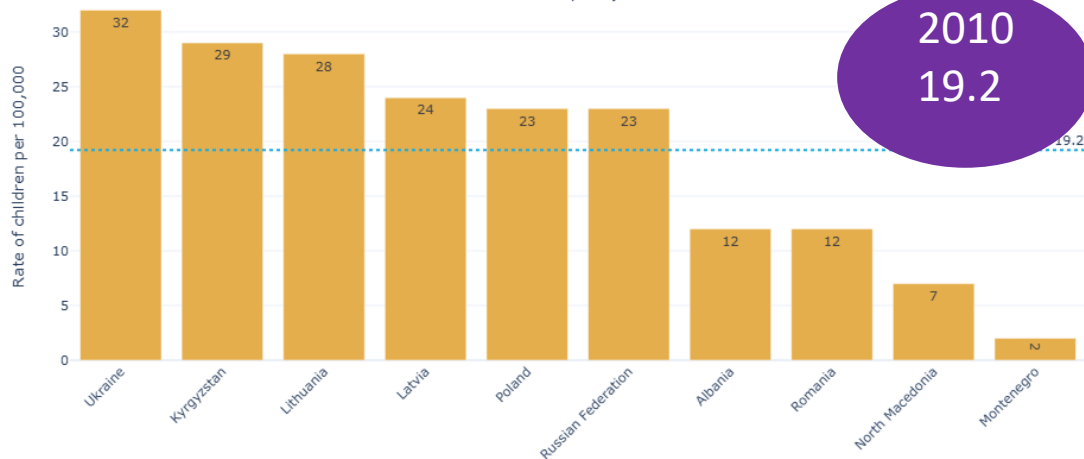
Тези данни вероятно са занижени, тъй като в много държави системите за административни данни са в процес на развитие и се водят непълни записи.

Глобално проучване на ООН за децата, лишени от свобода (2019 г.)

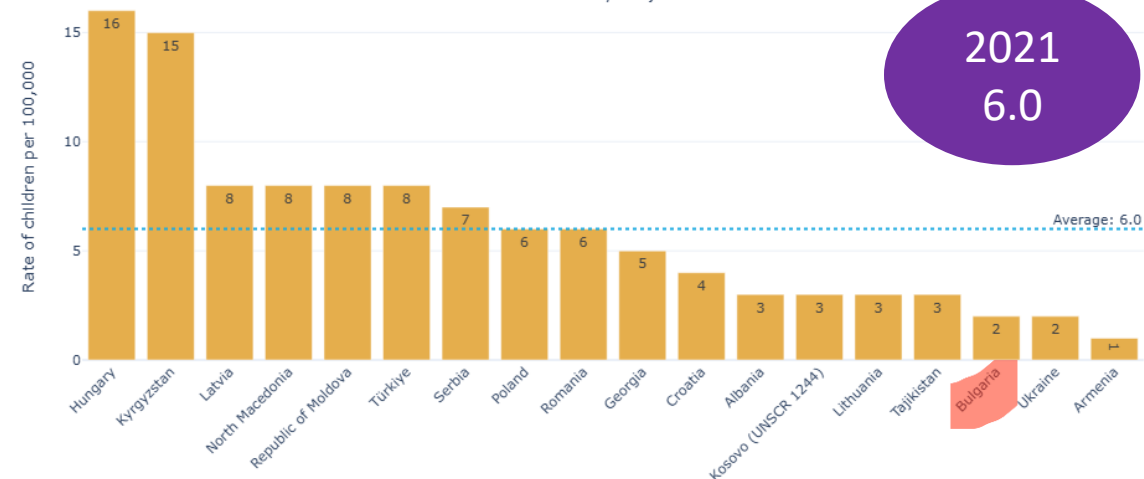

Деца лишени от свобода | Европа и Централна Азия

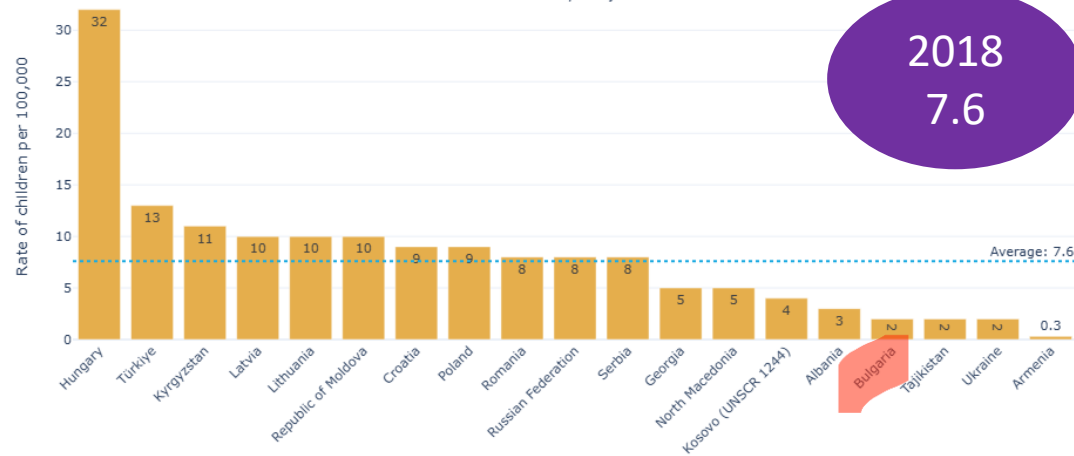
Rate of children (0-17 years) in detention at the end of the year (per 100,000)

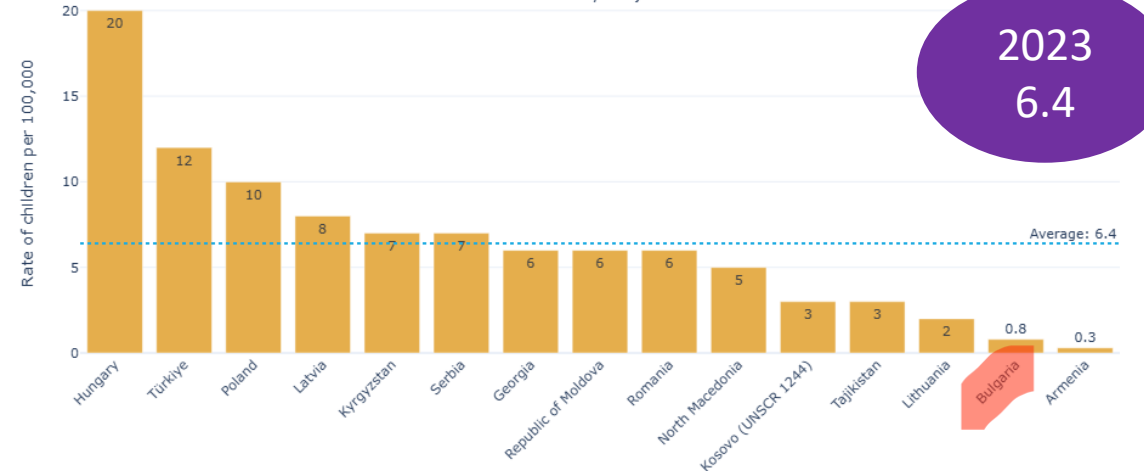
Rate of children (0-17 years) in detention at the end of the year (per 100,000)

Rate of children (0-17 years) in detention at the end of the year (per 100,000)

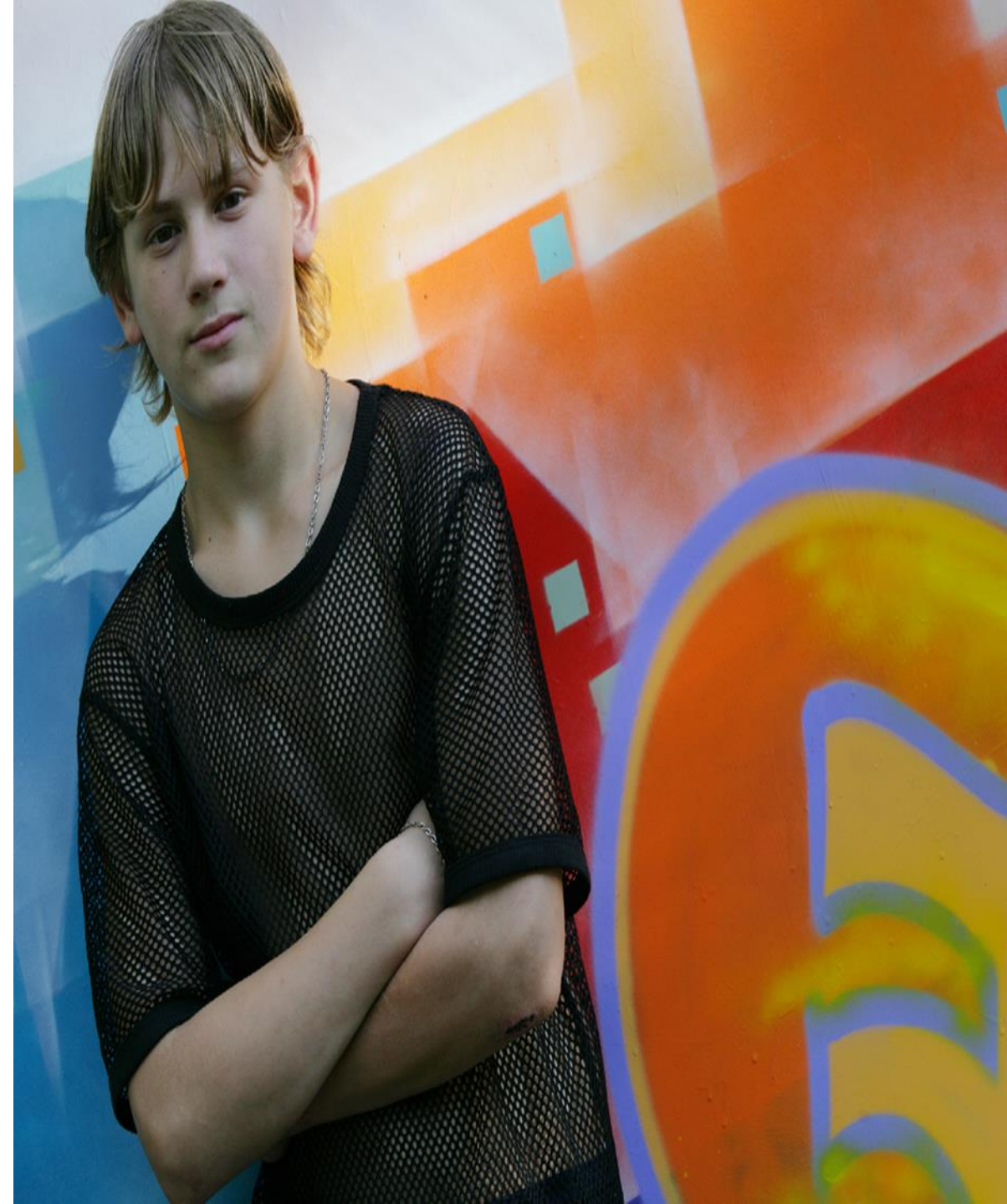
Rate of children (0-17 years) in detention at the end of the year (per 100,000)

Осъдени лица – общо и непълнолетни

Година	Брой		%
	Общо	Непълнолетни	Процент осъдени непълнолетни спрямо общия брой осъждания
2019 г.	23 389	1023	4,4%
2020 г.	21 889	874	4%
2021 г.	24 121	963	4%
2022 г.	24 047	912	3,8%
2023 г.	23 037	748	3,2%

Източник: Национален статистически институт (България) (2023 г.). *Престъпления, обвиняеми и осъдени лица в Република България, 2018–2023 г.* София: Национален статистически институт.
 Наличен на: <https://www.nsi.bg/sites/default/files/files/publications/CRIMES2023.pdf> [Посетен на 16 март 2025 г.].

Ситуацията в България – промени и предизвикателства

Предизвикателствата включват:

- дълги процедури
- неясна терминология
- слаба междуведомствена координация - равосъдие, социални услуги, образование, здравеопазване
- ограничена правна помощ в началните етапи (само след формално обвинение)
- недостатъчно специализирани услуги за деца
- мониторинг на ефективността на възпитателните мерки
- ограничено прилагане на възстановителни подходи
- Липса на достатъчно обучени кадри и специализирани съдилища

ПРОГРАМНИ ИНТЕРВЕНЦИИ НА УНИЦЕФ В БЪЛГАРИЯ

- Повишаване на капацитет чрез обучения на:
 - магистрати,
 - полицейски служители и
 - адвокати(Сътрудничество с: МВР и АМВР; НБПП; ЦОА; НИП)
- Застъпничество за промяна на законодателство и практики
 - Подкрепа за създаването на използването на „сини стаи“
 - Въвеждане на отклоняващи механизми за деца в конфликт със закона;
 - Участието на децата в процесите, които ги засягат.
- 2025 г. – Национално изследване на децата с противообществени прояви и в конфликт със закона.

unicef
за всяко дете

ЯНУАРИ 2024 Г.

Базово обучение за адвокати и юристи относно предоставяне на правни услуги, съобразени с интересите на детето

Ръководство за обучение за обучители (TOT)

Пътят напред

- Приемане на ново законодателство за отклоняване и възпитателни мерки
- Създаване на специализирани съдебни състави или панели за деца
- Инвестиране в междуинституционална координация и интегрирани услуги
- Гарантиране на достъп до качествена правна помощ и участие на детето
- Засилване ролята на работещите в социалната сфера в правосъдната система - гръбнакът на системата на правосъдие, съобразено с интересите на детето следва да включва социални работници, психолози, педагози, пробационни служители и други специалисти

Благодаря за вниманието!

Любомир Крилчев

lkirilchev@unicef.org